

a január 1-i szörnyű földrengésről, amely a két szent várost, Csfátot és Tiberiást és környéküket sújtotta. Sok ezer ember halt meg ekkor. Jelen levelemben nem fogom érinteni a szomorú eseményt, amelynek emléke még most is lever. A szegény túlélők legtöbbször hajlék és vagyon nélkül maradt. Jeruzsálemben igen melegen fogadták őket, és az itteni zsidó közösség azóta is nagylelkűen támogatja őket...”

„A vidám Vízmerítés ünnepét úgy tartják, hogy az egész szukkót-ünnep ideje alatt jellegzetes szertartásokat végeznek a zsinagógában. Az esti ima után ugyanitt ünnepélyes körmenetre kerül sor. Minden ünneplő gyertyát visz a kezében. Az örömteli felvonulás alatt egy »Temporicu«-nak nevezett, kis dobhoz hasonló hangszeren játszanak.

Az újonnan épült »Qehal Cijón«-zsinagógában elmés szerkezetet állítottak fel, amely az ünnepségek alatt vizet szór a levegőbe. Ez, az ünnepnap más szokásaival együtt, igen hatásos. Semini Aceretkor, valamint a rá következő éjszakán (nála-

tok ezt Szimhat Tóranak nevezik) az egész Tóra-tekerést kiveszik a szekrényből, és körbetáncolunk vele.

... Ha valaki ezen a héten köt házasságot, akkor a következő szombaton egy gyönyörű baldachint állítanak fel a zsinagógában. Ez alatt ül a vőlegény legjobb barátjával. Amikor a vőlegényt hívják, hogy olvasson fel a Tórából, társai az emelvényről le- és felkísérik. Amikor befejezi a Tóra-olvasást követő áldás elmondását is, a kántor hét bibliai verset énekel. Ezek kezdete: »Ábrahám élemedett korú, öreg ember lett«... , folytatása pedig: »és onnan hozol feleséget a fiamnak...« (Genesis 24:1-7). Minden versnek előbb a héber szövegét, majd az arámi fordítását énekl. Ez alatt az ének alatt a »sámás« (zsinagógai szolga) körbejár egy rózsavízzel teli üveggel, és minden jelenlevő kezébe önt egy keveset. Mindezt nagy tiszteletadással teszik...”

(Részlet a fivérének Jeruzsálemből küldött egyik leveléből, [5597], 1837)

Jehuda Amiháj:

JERUZSÁLEM

*Jeruzsálem, álomba ringató bölcsőváros.
Mikor fölébredtek, mintha fényes nappal
örökre távoznék szeretőm házából, szemem még lehunyva.
E napok mégis kényszerítenek, hogy szemem tágra nyissam,
s megjegyezzem a mellettem elhaladó arcát:
ez itt talán szeretni fog, vagy épp elhelyezett valahol,
egy szeretetsomagnak álcázott bombát?
S észreveszem a szemérmes házak gyenge pontjait,
a lyukat, ahol az áram fut, a rést, ahol víz folyik,
a telefonhuzalok kócos bozontját, a sóhajtozó szájakat.*

*Jeruzsálemi vagyok. Uszodák vize és zaja
nem része lelki életemnek. Tudatom por,
kövek a tudatalattimban,
az emlékek: nyáron délidőben is bezárt udvarok.*

AZ ÁLDOZATI OLTÁR HŐSE

*Az áldozati oltár igazi hőse a kos volt,
nem tudta, hogy a többiek összejátszanak.
Önként lépett elő, hogy megöljék Izsák helyett.
Az ő emlékét jöttem most megénekelni,
bodros gyapját, szelíd, emberi szemét,
szarvát, amely némán ült homlokán, míg élt,
de akik leölték, sófárt csináltak belőle,
hogy rajtuk véres csaták
vagy goromba vigasságok hangjait rikoltsák.*

*Úgy akarok emlékezni az utolsó képre,
mint egy izléses divatlap címoldalára:
elegáns, napharmitotta, elkényeztetett ifjú,
mellette az angyal, ünnepi alkalomhoz illő,
földigérő selyemruhában.*

*Mindketten üres tekintettel
néznek két külön, üres világba.*

*Mögöttük színes háttérnek ott a kos,
a bokorban az áldozásra vár.
Utolsó társa a bokor.
Az angyal hazament,
Izsák hazament,
Ábrahám és az Isten már régen eltávoztak.*

*Maradt az áldozati oltár hőse:
a kos.*

EGY ARAB PÁSZTOR GÖDÖLYÉT KERES A SION HEGYÉN

*Egy arab pásztor gödölyét keres a Sion hegyén,
én szemben a másik hegyen a kisleányomat.
Arab pásztor, zsidó apa,
kudarcuk tétova perceiben.
Kialtásunk találkozik a köztünk mélyülő völgyben,
a víz emlékét zölden őrző Szultán-medence fölött.
Mindketten azt akarjuk, hogy a fiú s a gödölye
ne akadjon a Had Gadja
könyörtelen kerekéi között.*

*Aztán megleltük őket a bokrok alatt;
s kiáltásaink visszatértek hozzánk és bennünk
sírtak-nevettek.*

*A gödölye és a fiú keresése
mindenkor
egy új vallás születését hirdette e hegyek között.*

KÁDÁR ANDRÁS ÁRIEL FORDÍTÁSAI